

OKTOBER 2019

Upplåtelse av fiskerätt

Vattnet utefter våra kuster är antingen enskilt eller allmänt. Stora delar av vattenområdena i havet samt delar av sjöarna Vänern, Vättern, Hjälmarén och Storsjön i Jämtland är allmänt vatten. Allt vatten som inte är enskilt är allmänt.

Upplåtelse av fiskerätt är en partiell nyttjanderätt och styrs av reglerna i 7 kap. jordabalken. Om upplåtelsens syfte är yrkesfiske gäller lag (1957:930) om fiskearrenden. I fiskelagen (1993:787) anges vad som avses med fiske. Moms tillkommer på upplåtelseavgift.

Rätten till fiske kan ha olika skepnader. Det kan vara fråga om enskilt fiske som endast hör till viss fastighet. Det kan vara samfällt fiske som hör till flera fastigheter gemensamt. Det kan vara fristående fiske vilket innebär att äganderätten till fiske är skild från äganderätten till vattnet, t.ex. enskilt fiske i samfällt ägt vatten. Det kan slutligen vara bundet fiske, vilket innebär att äganderätten till fiske ingår i äganderätten till vattnet, t.ex. enskilt fiske i enskilt ägt vatten eller att fisket och vattnet är samfällt.

Några viktiga definitioner avseende vatten och fiske.

Inom enskilt vatten finns två ägandeformer, nämligen vatten som hör till viss fastighet (enskilt) och vatten som är samfällt för flera fastigheter (samfällt). I lag (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde finns tre huvudregler för att bestämma omfattningen av det enskilda vattnet.

- Strandvattenregeln

Innebär att allt vatten inom 300 m från fastlandet eller ö, som är minst 100 m lång, är enskilt. Om tre meters djupkurva går längre ut än 300 m, sträcker sig det enskilda vattnet dock ut till denna djupkurva.

- Enklavregeln

Innebär att allt vatten som har förbindelse med öppet hav endast över enskilt vatten räknas som enskilt även om innanförliggande vattenområden har en bredd över 600 m. Området från och med Gullmarsfjorden till och Hakefjorden i Bohuslän har undantagits från tillämpningen av enklavregeln.

- Kilometerregeln

Innebär att allt vatten som saknar förbindelse med öppna havet av större bredd än en kilometer räknat från fastlandet eller från en ö av minst 100 m längd är enskilt. Regeln gäller ost- och sydkusten från finska gränsen till Listershuvud i Blekinge. Regeln omfattar inte Öland och Gotland eller andra öar som skiljs från fastlandet av allmänt vatten.

I 1 kap 5 § jordabalken framgår att om inte gräns i vattenområde kan bestämmas på annat sätt gäller att till varje fastighet förs den del av vattenområde som är närmast fastighetens strand, så kallade 1:5-vatten.

Lag (1957:390) om fiskearrenden

Fiskearrendeupplåtelse uppkommer när fiskerättsägaren mot ersättning upplåter fiskerätt åt annan och upplåtelsens ändamål är yrkesfiske eller annat fiske av väsentlig betydelse för arrendatorns försörjning. Moms tillkommer på upplåtelseavgiften. Har rätt till fiske upplåtits i samband med t.ex. jordbruksarrende är det inte fråga om fiskearrende. Till förmån för fiskearrendator gäller tvingande regler om rätt till förlängning liknande det besittningsskydd som gäller för jordbruksarrende. Det innebär att fiskearrendatorn har rätt till förlängning av avtalet vid avtalstidens utgång. Jordägaren och arrendatorn kan i avtalet komma överens om att rätt till förlängning inte ska föreligga. Sådant villkor eller förbehåll gäller endast om det godkänts av arrendenämnden. För godkännande krävs att det av avtalet framgår att fiskevattenägaren får söka godkännande, att ansökan om godkännande ska skickas till arrendenämnden inom en månad efter det avtalet undertecknades och att sakliga skäl ska anges för godkännande. Avtal om fiskearrende ska upprättas skriftligen och gälla i minst 5 år eller för arrendatorns livstid. Uppsägning ska ske senast ett år före arrendetidens utgång. Uppsägning och delgivning ska ske i den ordning som framgår av 8 kap 8§ jordabalken.

Lag (1981:533) om fiskevårdsområden

Fiskevårdsområde bildas enligt lag (1981:533) om fiskevårdsområden i syfte att samordna fisket och fiskevården och att främja fiskerättsinnehavarnas gemensamma intressen. Ansökan om bildande av fiskevårdsområde sker hos länsstyrelsen som också beslutar om bildande av fiskevårdsområde och fastställer stadgarna för fiskevårdsområdesförening. Den som äger fiske inom ett fiskevårdsområde är medlem i fiskevårdsområdesföreningen. Om fisket till en fastighet upplåtits i sin helhet på längre tid än ett år är nyttjanderättshavaren medlem i föreningen om inte annat avtalats med fastighetsägaren.

Fiskelag (1993:787)

Häri framgår bl.a. att en jordbruksarrendator har arrendatorn rätt att nyttja den fiskerätt som hör till den jord som ingår i arrendestället om inte annat avtalat, bestämmelser om vem som har rätt till fiske samt bruket av fiskeredskap.

<https://www.havochvatten.se/hav/fiske--fritid/sport--och-fritidsfiske/fiskeregler/fiskeregler-for-fritidsfiske.html>